

[Elgaard.]

Jeg har, saa godt det har været muligt gennem det forhaandenliggende Materiale, søgt at danne mig en Smule Skøn over, hvordan det er gaaet i den korte Periode, hvor Forholdene har været frie, og saa vidt jeg kan se af den Statistik, der foreligger paa nuværende Tidspunkt, tror jeg, man fra alle Sider maa erkende, at Byggeriet, specielt for vore Hovedstadskommuners Vedkommende, hvor Spørgsmaalet om tilstrækkelig Boligmængde har været mest brændende, har været fuldt paa Højde med, ja, vel endog saa noget større end i de allerfleste af de foregaaende Aar. Jeg tager heller ikke i Betænkning at sige, at naar Statistikkens for 1936 foreligger, vil man se, at Gennemsnitsniveauet, specielt netop for de smaa Lejligheder, ligger saadan — det modsagde Statistikkens for 1935 i hvert Fald ikke —, at der ikke i denne korte frie Periode er skabt et eneste Argument for, at det nu skulde være omgaaende nødvendigt, at Regering og Rigsdag greb ind igen. Man kan nemlig ikke komme bort fra, at vi med Hensyn til Spørgsmaalet om Lejeniveauet i de seneste Aar har oplevet, at der ogsaa i Omkostningerne ved Fremstilling af Boliger har været en ikke ubetydelig Stigning. Jeg tror, at for 4 Aars Perioden 1932 til Nytaar 1936 er Byggeomkostningerne steget en 8—9 pCt. Og hvis Forholdene medfører, at der er stigende Omkostninger med Hensyn til Fremstilling af Boliger, saa er der selvfølgelig ingen, der alligevel forlanger om ikke en faldende, saa i hvert Fald en fastlagt Leje. Jeg har ogsaa under disse Aars Overvejelser lagt Mærke til, at man fra forskellig Side inden for dansk Erhvervsliv har beklaget sig over, at man med Hensyn til Forsyning af det danske Marked med de nødvendige Tømmerarter, den nødvendige Tømmermængde, den rigtige Kvalitet og med Hensyn til det gunstige Tidspunkt for Forsyningen af det danske Marked med disse Byggematerialer har været generet af andre Foranstaltninger, som Rigsdagen og Regeringen har truffet. Det skal jeg ikke opholde mig ved, men at det ogsaa indvirker paa Fremstillingen af Boliger, kan man fornuftigvis ikke nære nogen Tvivl om. Jeg forstaar godt, hvad man i den Henseende tilsigter, en Bestræbelse, vi alle principielt kan være enige om i disse Aar, nemlig, at hvis Byggemarkedet kan mættes med danske Byggematerialer, Tømmer, Bjælker o.s.v., er det at foretrække under de nuværende Forhold.

Det mener jeg imidlertid de allersidste Aar har konstateret ikke lader sig gøre.

Derfor bliver Spørgsmaalet om Import af Bygningstømmer et samfundsvigtigt Spørgsmaal. Men naar alle disse Forhold tages i Betragtning, mener jeg, at Venstre kan have Ret i at hævde, at der ikke i den korte Frihedsperiode er foregaaet saadanne økonomiske Spring, hverken med Hensyn til Antallet af nødvendige Boliger eller med Hensyn til Lejeniveauet, at det motiverer en omfattende Lovgivning. Dette var Venstrés Standpunkt over for hele dette Problem, men vi har gennem mange Aar været fortrolige med, at man i det danske Socialdemokrati og Det radikale Venstre har den Opfattelse, at Vilkaarene for Forsyningen af det danske Samfund gennem en hel Række af Aar har været saadanne, at Lovgivningsmagten maatte gribe ind, og nu er Muligheden til Stede, her er et Omraade, hvor det burde ske.

Jeg tror, jeg sagde til den højtærede Indenrigsminister ved første Behandling denne Gang, at i Aar var meget forskelligt fra i Fjor med Hensyn til at naa et Resultat af denne Lovgivning; men jeg kan ikke tilbageholde, at jeg synes, der er foregaaet en overmaade bemærkelsesværdig Forandring med Regeringspartierne og deres Forslag fra første Behandling til det Lovforslag, der sandsynligvis nu vil blive gennemført. Det ser for mig egentlig ud til, at der er noget i det forelagte Lovforslag; man er blevet ængstelig for Virkningerne af. Jeg vil udtale min Anerkendelse deraf. Jeg kan ikke vurdere de virkelig betydende Ændringsforslag fra Regeringspartierne anderledes, end at de netop er Udtryk for, at Regeringspartierne nu begynder at forstaa noget af de Argumenter, som vi fra vor Side havde fremført over for vidtgaende Boligrestriktioner i disse Aar. Naar Regeringspartierne undtager Nybyggeri i en 10-aarig Periode, saaledes at der stadig er en 10-aarig Periode fremefter, hvor Nybyggeri er undtaget fra nogle af Bestemmelserne, kan jeg ikke vurdere det anderledes, end at den vægtigste Grund til, at man har ændret Lovforslaget paa dette Punkt, maa søges i Ængstelse for, at der skulde ske en Hemning af Byggevirkomheden i det danske Samfund. Det maa være en af Grundene. Jeg anerkender, at man har ændret Lovforslaget paa dette Punkt, og der er for mig ingen Tvivl om, at man skal være varsom med dybtgaende Lovbestemmelser, der kan virke hemmende paa Byggevirkomheden, den Byggevirkomhed, som er i høj Grad nødvendig. Det er en af de Ting og maaske den Ting, vi allerstærkest har fremhævet i de tidligere Aar, men da